UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Suumma [!] de laudibus christifere virginis Marie

Albertus <Magnus, Heiliger>

Colonie, 1502

VD16 A 1357

De p[ro]p[ri]etatib[us] d[omi]nationu[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-69610

Visual Library

Terciā

iuxta illud Ecci. xxiiij. Ego in altiſſimis habito. Terciā vero ꝓprie-
tatē ꝑncipatuū que fuit inferiorū ad principificū principiū reductiuū
habuit in ſummo. ipa eñ ď vltimo fecit ꝑmū ⁊ de ꝑmo fecit vltimū
īmo oīa. i. oēs creaturas in homine reduxit ad illū a q̄ exierūt illi ꝑ-
ſonaliter vniēdo. vñ ē illa mulier fortis de q̄ dicit ꝓuerb. vl. Cui⁹ ꝑ-
ciū de vltimis finib⁹. i. de diuinitate ⁊ hūanitate cōiunctis hominē
ꝑditū redemit. Et ſic pꝫ q̄liter beatiſſima ꝟgo oēs angelos ꝑme hie-
rarchie trāſijt tranſcendēdo ⁊ ſingulorū ordinū ſingulas ꝓprietates
in ſummo ꝑoſſidendo. ¶De poteſtatib⁹

Prim⁹ ordo ſcd̄e hierarchie tres ꝓꝑetates primā.

Iam igit̄ de ſecūda hierarchia videam⁹ in q̄ ꝑm⁹ ordo ē pote-
ſtatuū. Cui⁹ tres ſunt ꝓprietates. Prima ē ſui ordinis ⁊ digni-
tatis cuſtoditiuū. Secūda ē alioꝝ ordinatiuū. Tercia actiuū ⁊ redu-
ctiuū. Primā in ſummo habuit. quia ꝟgo fuit poſt ⁊ ante dignita-
2 te ſtante. Secūdā etiā habuit cū excellentia. q2 fuit ordinis ꝟginum
inuentrix ⁊ ordinatrix. ⁊ angeloꝝ ordinum reparatrix ⁊ reſtauratrix
3 Terciā habuit in ſummo ⁊ fuit actiua in ſummo. quia habuit act⁹
virtutū ſ̄m modū patrie q̄ʒtū ad ꝑfectionem. et ſ̄m ſtatū vie q̄ʒtū ad
meriti cōditionē. Fuit etiā vniuerſaliter reductiuū ꝑ exemplū. vñ et
dicta ē ſtella maris. Et ſic habuit ꝓprietates poteſtatuū in ſummo.

Secūd⁹ ordo tres ꝓꝑetates. virilitas cōſiſtit in trib⁹

¶Secundus ordo ſecūde hierarchie ē ordo virtutū quaruꝫ tres
ſunt ꝓprietates. Prima ē incōicabilis virilitas. Secūda ē nullius
imbecillitatis tarditas. Tercia ē ad inferiores largitas. ¶Virilitas
cōſiſtit in trib⁹. In reſiſtētia cōtrarij. in aggreſſione ardui. in tolerātia
mali. Hec oīa fuerūt in beatiſſima ꝟgine ī ſummo. Reſiſtentia cōtra-
rij. ita eñ omne ꝯtrariū nociuū. i. peccatū vicit ꝙ ab ipo nūq̄ʒ aliq̄d
paſſa fuit. angeli eñ nūq̄ʒ vicerūt. q̄a nunq̄ʒ pugnauerūt. in aggreſſi-
one ardui. i. in altiſſima pauꝑtate rerū. maxima carnis aſꝑitate ſum-
ma cordis hūilitate. ī tolerātia mali in aſperrima filij paſſione. quā-
do ipſi⁹ animā ꝑtranſiuit gladi⁹. in his oīb⁹ beatiſſima ꝟgo inuinci-

ꝓꝑetas ſcd̄a

bilē virilitatē in ſummo poſſedit. Secūda ꝓprietas ꝟtutū fuit nul-
lius imbecillitatis tarditas. hāc ipa cū excellētia habuit quia eādē vi-
tā angelicā quā angeli ſine onere carnis cū carne ipa in carne duxit. ⁊
cū ſarcina carnis illos ſine ſarcina carnis ad mai⁹ brauiū antecurrit

ꝓꝑetas tercia.

Tercia ꝓprietas fuit ad inferiores largitas. hāc etiā cū excellētia ha-
buit. illi eñ dāt dona dei. ipa dedit ipſuꝫ deū. ¶Itē ipi dant tm̄ inferi-
orib⁹. ipa autē ſuꝑiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹ ſummū donū tribuit. dedit eñ
mūdo deū ⁊ deo mūdū. cuilibet homī regnū celoꝝ. Habuit igit̄ bea-
tiſſima ꝟgo etiā proprietates virtutū in ſummo.

¶Tercius in ſecunda hierarchia ē ordo dominationuꝫ. quarum
proprietates ponit beatus Dyo. in celeſti hierarchia ca. viij. in hec ꝟ-
ba. Sanctaꝝ dominationū manifeſtam exiſtimo nominationem

declarare. abſolutā quādā eē ⁊ ab omni pedeſtri minoratiōe liberaȝ
anagogē nulla tyrannorū diſſimilitudine nullo q̄ꝗ mō cā vniuerſa
liter inclinatā. liberaliter ſeuerā dominationē omni minutiue ſerui-
tuti ſuppoſitā a ſupiori ſubiectione oī remotā. ⁊ ab vniuerſali diſſi-
militudine immunē. dn̄ationis inceſſanter appetentē ⁊ ad illi⁹ natu
raliter ſubriſtētis ꝟtutis ſimilitudinē q̄ꝫtū poſſibile ē ⁊ ſeipſaȝ ⁊ q̄
poſt eā ſunt optime ⁊ ſpecioſe cōformātē. ⁊ ad nulla vana videntiū
ſȝ ad ꝓprie exiſtēs vniuerſalr̄ ꝯuerſaȝ. ⁊ dn̄ice ſp̄ deiformitatis parti ꝓp̄etates dece
cipatiōȝ ſm̄ ꝙ poſſibile ē ipi factā. Ex hac auctoritate p̄mo poſſunt domiatōnū.
extrahi decē ꝓprietates dn̄ationū. Prima ē a ſeruitute libertas Se- p̄ma. ſcd̄a
cūda ē ab hoſte inuincibilitas. Tercia liberalis ſeueritas. Quarta ē 3 4
minutiui ſeruitij ſupioritas Quinta null⁹ ſubiectionis egeſtas Sex 5 6
ta diſſilitudinis īmunitas Septima dominādi ordinata voluntas 7
Octaua ſui ⁊ ſuoꝝ ad deū ꝯformitas. Nona nulla in dominādo va 8 9
nitas. Decima diuine dn̄atiōis participes ꝯformitas. Et excludūꝶ 10
in his ꝓprietatib⁹ decē īpedimēta dn̄ationū terrenarū a dn̄o ſeruiē- decē īpedimēta
dū. Primū ē ſeruitiū ſupiorꝭ. ſcd̄m īpet⁹ hoſtiū. terciū dn̄iuȝ. q̄rtū excludūꝶ. p̄mū
gratuitas ſeruitioꝝ. q̄ntū ꝑuiſio ſubditoꝝ. ſextū ſollicitudo neceſſa
rioꝝ extrinſecoꝝ. ſeptimū ābitio honorꝭ. octauū ꝯtrarietas diuitiaꝝ
⁊ dn̄ioꝝ. nonū ē excecatio vanitatū. decimū ē elōgatō imitatiōis di-
uinaꝝ actionū. Q̄ȝ autē he ꝓprietates ī ſummo fuerūt in b̄tiſſima ꝓp̄etates he in
ꝟgine ſic ē manifeſtū. Q̄ȝ libertatē a ſeruitute habuit ī ſummo pȝ p̄ ſummo fuerūt
ea q̄ dicta ſunt ſup̄ de ipſi⁹ nobilitate. Q̄ȝ āt ſcd̄am habuit que fuit in ꝟgine
ab hoſtib⁹ inuīcibilitas pȝ. ipa eñ nō ſolū in ſeipſaȝ caput hoſtis cō
triuit. ſȝ predā totius generꝭ hūani ab ipo abſtulit. ⁊ in natura corpo
rea ſpm̄ natura angelicū ſupauit. in carne ſup̄ carnē vixit. ⁊ ſupbiaȝ
victricē dyaboli vicit. ⁊ tādē dyabolū q̄ȝ de mundo q̄ȝ de ſeipa q̄ȝ de
ſuis angelis oīb⁹ ſupegrediēs triūphauit. ⁊ ꝙ oīb⁹ alijs alti⁹ ē ꝯtra
ipſuȝ deū fortis fuit. q̄a deū de celis ad terrā vinculis carnis ligatū
⁊ charitate vulneratū in gremio vteri ſui ſcȝ b̄tiſſime ꝟginitatis car-
cere captiuauit. Patȝ ḡ q̄liter hec mulier fortis fuit in hoſtiū vinci-
bilitate ⁊ oēs dn̄ationes p̄cellit. Tercia ꝓprietas fuit liberalis ſeueri tercia ꝓp̄etas.
tas. p̄ q̄d pōt ītelligi vl̄ mediū inter ꝓdigalitatē ⁊ auariciā vl̄ mediū
inter exceſſuȝ iuſticie. i. rigiditatē. vel exceſſuȝ mīe h̄ ē remiſſionē. q̄dā
eñ ſunt nimꝭ liberales hoc ē ꝓdigi. q̄dā nimis ſeueri. i. auari. medi ū
inter hec ē liberalis ſeueritas Item q̄dā ſunt nimis iuſti p̄ rigorē qui
dā nimis miſericordes p̄ remiſſionē. inter hec mediū ē liberalis ſeue
ritas. Primū mediū habuit b̄tiſſima ꝟgo cū excellētia ſup̄ oēs dn̄a
tiones. ipa eñ nunq̄ȝ dedit cui nō eſſet dandum ⁊ nūq̄ȝ nō dedit cui mediū primū.
eſſet dandum. ⁊ preterea dedit deo omne dandum ſcȝ deo mūdum
mundo deum. hominibus celū. Secundū medium etiam habuit Secundū.

in ſummo. ipa em̃ nũq̃ȝ in ſe aliquã admiſit iniuſticiã. nunq̃ȝ aliquã
miſericordiã obmiſit. ⁊ filio omnẽ iniuſticiã corrigibilẽ correxit. om
nẽ miſcðiã receptibilẽ porrexit. Sic ḡ pȝ q̃mõ beatiſſima ɣgo ha/
buit pdigalitatis ⁊ auaricie mediũ i ſummo. ¶ Itẽ q̃dã ſunt dñi ni/
mis liberales voluptatis libertate. q̃dã nimis ſeueri aſpitate paſſio
nis. inter hec q̃q̃ȝ mediũ poteſt eẽ liberal' ſeueritas. h̄ q̃q̃ȝ mediũ ha/
buit btã ɣgo p dñatõibꝫ. q꞉ habuit ſummã aſpitatẽ in corpe ⁊ ſum
pprietas q̃rta. mã libertatẽ ſpiritꝰ i mẽte. Quarta pprietas ẽ minutiue ſeruitutꝫ vl'
ſeruitij ſupioritas. p qð põt intelligi ꝙ nulli ſeruiũt q̃n ſeruitiũ ipos
a ſua dignitate diminuat. hãc pprietatẽ btiſſima ɣgo i ſummo ha/
buit. q꞉ ei oĩs creatura ſeruit. ipa aũt nulli pure creature ſȝ ſoli deo
ſubiecta ſeruit. Et ita ſicut ſeruire ſeruo ⁊ ſeruire ſoli deo vnũ alterũ
maria excellit. excellit. Itẽ btiſſima ɣgo in hac pprietate dñatões excellit. Oẽs em̃
alij dñi vel dñe vel dñatiões quibꝫ ſeruit̃ a creatura. ſic ſeruit̃ꝙ ipi ſer
uiũt creature. ſoli autẽ noſtre dñe ſic ſeruiũt oẽs creature ꝙ ipa nõ te
net̃ niſi ſoli deo ſeruire. Seruire autẽ deo regnare eſt ⁊ non diminui.
pprietas q̃nta Quinta pprietas fuit ſubiectiõis nullꝰ egeſtas. p qð pt intelligi ꝙ
nõ ẽ in celeſtibꝫ dñationibꝫ ſicut ẽ in terrenis que tm̃ ſuo mõ indiget
ſeruis ſicut ſerui dominis ſuis indigẽt. in celeſtibꝫ aũt nulla ẽ indigẽ
tia ſeruitutis. Hãc pprietatẽ habuit btiſſima ɣgo ſup dñationes.
que ⁊ ſi nõ habeãt indigẽtiã reſpectu inferiorũ ⁊ ſubditoꝝ. hñt tamẽ
reſpectu ſupiorũ ⁊ beatiſſime ɣginis. ipa aũt nullꝰ ſupioris vel infe
rioris. q꞉ cũ nulla creatura ipa ſit ſupior. indigentiã nõ habet creatu/
re ſȝ ſolꝰ creatricis pſone. Sexta pprietas ẽ diſſimilitudinis ĩmu/
pprietas ſexta nitas. p qð ĩtelligit̃ remoueri diſſĩlĩtudo opationis. ⁊ attribuit̃ dña
tionibꝫ eo ꝙ legunt̃ miſſi ad exteriora. ſȝ ſemp tamẽ inferioribꝫ ⁊ inte
rioribꝫ actõibus ſunt attenti ſil' Hãc autẽ pprietatẽ beatiſſima ɣgo
habuit in ſummo. q̃a ſimilĩma deo fuit corde ⁊ corpore. Corde em̃ fu
it ɣgo ſingularis inter oẽs mitis ⁊ hũilis corde. Corpe q̃a incorrup
tio in ſummo eã proximã fecit eẽ deo. in ope etiã ipa ſimilima fuit. Ade
em̃ celeſti nõ inueniebat̃ adiutor ſilis eiꝰ. Similima em̃ fuit deo ſm
diuinitatẽ ſuã. ⁊ deꝰ ipi ſm hũanitatẽ ſuã. Unde Aug. ſupra. Si for
mã dei appellẽ digna exiſtis. ipa em̃ vapor ẽ ɣtutis dei ⁊ emanatõ q̃/
dã claritatis oĩpotẽtis dei ſincera. ⁊ iõ inq̃natũ in eã nil incurrit. Can
dor em̃ ẽ lucis eterne ⁊ ſpeculũ ſine macula dei mater ⁊ imago bonita
tis illꝰ. igit̃ habuit diſſimilitudinis ĩmunitatẽ in ſummo beata vir
ppetas ſeptĩa. go. Septima pprietas ẽ dominãdi ordinata volũtas quã ⁊ ipa ha
buit in ſummo. q̃a improporcionaliliter plus ordinatꝰ ẽ dñm vel
dominã dñari ſup ſeruũ q̃ȝ ſeruũ ſup dñm vel ꝯſeruũ. p accidẽs em̃
ẽ ſi ſeruꝰ dñatur. Hec autẽ ẽ p ſe dña dñat̃. igit̃ ĩproporcionabiliter
plus ordinata ẽ volũtas dominãdi qua dña vult dñari ſup ſeruũ q̃ȝ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quia ſeru⁹ vult dominari ſup cõſeruũ. accidit eñ ſeruũ dñari. eſſenti
ale vero domine dñari. Octaua ꝓprietas fuit ſui ꝛ ſuoꝝ ad deũ ꝯfor octaua ꝓpetas
mitas. quod ſic intelligit̃ ꝙ dñi illi q̄ ita ſunt dñi ꝙ et ſerui taliter de
bẽt ſuis dñari ſubditis vt ſtudeãt ſe ꝛ ſuos ſubditos ad ſuoꝝ domi
noꝝ imitatõem informare. Hãc etiã ꝓprietatẽ btĩſſima ỽgo habuit
in ſummo. q̄a oẽs ſeruos fugitiuos ad dominũ reduxit. et de ſeruis
dños fecit reges ꝛ ꝑncipes imo deos fecit. vñ coronã ſtellaꝝ. xij. ha
buit in capite. qua cõſtat oẽs ſanctos ſubiectos eterna gloria dñaſſe
Nona ꝓprietas ẽ ĩ dominãdo nulla vanitas. hãc habuit ỽgo btĩſſi ꝓpetas nona.
ma in ſummo. quia quãto maior fuit tãto plus humiliauit ſe ĩ oĩb⁹
vnde cũ cõſtet eã maximã creaturaꝝ fuiſſe. neceſſe ẽ ipſaȝ oĩb⁹ humi
limã extitiſſe. hec ẽ eñ ꝓſecuta verbũ. Qui ſe hũiliat exaltabit̃. ğ oĩȝ
exaltatiſſima. oĩȝ humilima fuit. igit̃q̄ omnib⁹ ĩproporcionabiliter
plus habet humilitatis. min⁹ ĩproporcionabiliter oĩb⁹ habuit va
nitatꝭ. Decima ꝓprietas fuit diuine dñationis cõformitas. hãc etiã 10
btĩſſima ỽgo habuit ĩ ſummo. q̄r vere ſola dñice paſſionis facta fu
it ꝑticipes. q̄a ab eodẽ dño ꝛ regno a q̄ fili⁹ nomẽ accepit regis ꝛ ip
ſa regine. dña eñ vt dicit Damaſ. vere facta ẽ oĩũ ꝯditoꝝ mater ex
iſtẽs. Sic igit̃ manifeſtũ ẽ q̄liter ꝓprietates dñationũ habuit beatiſ
ſima virgo ¶ De ſuprema hierarchia

Reſtat nũc videre de ſuprema hierarchia in q̄ prim⁹ aſcẽdẽdo ẽ
ordo thronoꝝ quoꝝ ſex ſunt ꝓprietates. Prima eſt celſitudo thronoꝝ ſex ꝓ
Scđa regis circũdatio. Tercia ſtabilis collocatõ. Quarta regni ſu prietates.
ſceptio. Quinta regis delatio. Sexta familiaris aperitio Propetas
ꝑma cõuenit btĩſſime ỽgini in ſummo ipa eñ in altiſſimis habitat ꝛ
thron⁹ ei⁹ in columna nubis. Ipſa etiã ẽ illa ſedes ſaphirina quã vi ꝓpetas prima
dit Ezechiel ſup firmamẽtũ. i. ſup altitudinẽ oĩȝ ſanctoꝝ in gloria cõ
firmatoꝝ vtputa q̄ exaltata ẽ ſup oĩȝ angeloꝝ choros. Itẽ Aug. Si
celũ vocẽ altior es. Secũda ꝓprietas ẽ regis circũdatio quã lucide 2
habuit ĩ ſummo. q̄a quẽ nõ ſolũ angeli imo celi cape nõ poterãt tuo
gremio ꝯtuliſti. Itẽ in tua ſe clauſit, viſcera fact⁹ hõ. h ẽ eñ nouum
immo oĩm nouoꝝ nouiſſimũ ꝙ hec mulier circũdedit virũ gremio
vteri ſui ſicut dicit̃. Hiere. iiij. Tercia ꝓprietas fuit ſtabilis colloca 3
tio. Hãc etiã in ſummo habuit btĩſſima ỽgo. q̄a rex celi nõ ſolũ ipaȝ
in ſoliũ glorie eternaliter elegit. ſȝ in ipa req̄eſcẽs de ipa ſua ſede cor
pus ſibi fecit. qđ ſibi in vnitatẽ ꝑſone aſſumpſit ꝛ nunq̄ȝ depoſuit.
Quarta ꝓprietas ẽ regis ſuſceptõ. hãc autẽ ĩ ſummo habuit beatiſſi 4
ma ỽgo. vñ Ezechiel. ij. Ipſuȝ in ſe ſuſceperũt ꝑ eccleſiã ꝛ ꝑ inhabitã
tẽ gratiã. ipa autẽ ſanctiſſima ỽgo ſic etiã ipm ſuſcepit ꝛ plenius. q̄r
ꝑ gratie plenitudinẽ ꝛ pñtiã corporalẽ. Quinta ꝓprietas ẽ delatio.
hãc etiã in ſummo habuit btĩſſima ỽgo. q̄a ipm regẽ glorie in mũ 5